

Το καρναβάλι (μια θεολογική θεώρηση) (Αρχιμ. Κύριλλος Κωστόπουλος, Ιεροκήρυκας Πατρών)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Μαρτίου 4, 2011

Από το βιβλίο ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ του Ιεροκήρυκος π. Κυρίλλου Κωστοπούλου, Αθήναι 1986, αναδημοσιεύουμε μερικά αποσπάσματα για ενημέρωση και προστασία των καλοπροαιρέτων χριστιανών.

ΤΙ ΛΕΕΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Είναι συνέχεια ειδωλολατρικών εορτών

Η Αγία μας Εκκλησία, όπως γνωρίζουμε, είναι ο θεματοφύλακας της θείας αποκεκαλυμμένης αληθείας. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο πρέπει να προσφεύγουμε σ' αυτή, για να διδασκώμαστε την αλήθεια πάνω σε όλα τα υπαρξιακά, οικογενειακά και κοινωνικά μας προβλήματα. Και αυτό γιατί η Εκκλησία, κατά τον Χομιακόφ «είναι η ζωή του Θεού μέσ' στους ανθρώπους» [1]. Οι άνθρωποι δέχονται την Εκκλησία -όπως και είναι- σαν «κιβωτό σωτηρίας». Η σωτηρία του ανθρώπου πραγματοποιείται με την ένωσή του με το σώμα του Χριστού, τον εγκεντρισμό και ενοφθαλμισμό του δηλαδή στον δεύτερο ή νέο Παράδεισο, το Κυριακόν σώμα. Τότε γίνεται ο άνθρωπος «σύμφυτος τω Χριστώ (Ρωμ. 6, 5)» «και κοινωνεί στην ζωή και χάρη του Χριστού που χορηγούνται μέσα στην ζωή της Εκκλησίας» [2]. Έτσι με την χάρη της, τον φωτισμό της και την διδασκαλία της, οι πιστοί όλων των γενεών νικούν ό,τι σκοτεινό, φθαρτό και αμαρτωλό υπάρχει στον κόσμο και γεμίζουν από αγιασμό και χαρά αναστάσιμη.

Γι' αυτό και στο θέμα που διαπραγματευόμαστε, η αγία μας Εκκλησία θα ρίξει άπλετο φως για να ξεχωρίσει το γερό από το σάπιο, την αλήθεια από το ψέμα. Και η αλήθεια για τις καρναβαλικές εκδηλώσεις εμπεριέχεται σ' αυτά που μας λέει στις Κατηχήσεις του ο ιερός Χρυσόστομος: «Αποτάσσομαί σοι, Σατανά και τη πομπή σου και τη λατρεία σου και τοις έργοις σου. Είδετε οία των συνθηκών τα γραμματεία; Μετά γαρ την αποταγήν του πονηρού και πάντων των τω πονηρώ διαφερόντων πραγμάτων πάλιν λέγειν παρασκευάζει. Και συντάσσομαί σοι Χριστέ» [3]. Είναι φοβερές και καθοριστικές για την σωτηρία του οι υποσχέσεις που δίνει ο πιστός κατά την ώρα

της βαπτίσεώς του. Υπόσχεται σαν μέλος πλέον της Εκκλησίας να απέχη από την λατρεία, την πομπή και τα έργα του Σατανά. Είναι υποχρεωμένος ο στρατιώτης του Χριστού, ο βαπτισμένος στο όνομα του Τριαδικού Θεού, να φυλάξει τις υποσχέσεις αυτές μέχρι της αναχωρήσεώς του από την πρόσκαιρη αυτή ζωή....

Οι καρναβαλικές εκδηλώσεις είναι συνέχεια των αρχαίων ειδωλολατρικών εκδηλώσεων. Επομένως μπορούμε ανεπιφύλακτα να πούμε ότι είναι πομπές και έργα σατανικά. Είναι με ένα λόγο λατρεία του Σατανά. Λατρεύω σημαίνει τιμώ τον Θεό, υπεραγαπώ, φροντίζω κ.ο.κ. [4]. Τί άλλο είναι οι πολυήμερες προετοιμασίες, τα υπέρογκα ποσά που δαπανώνται και η γιορταστική ατμόσφαιρα που υπάρχει τις ημέρες των εκδηλώσεων αυτών, με αποκορύφωμα την παρέλαση των αρμάτων, προπορευομένου του άρματος -ένας άνδρας να κρατά ένα ποτήρι κρασιού- που συμβολίζει τον θεό Διόνυσο; Δεν είναι όλα αυτά πομπή και λατρεία του Σατανά; Δεν είναι παράβαση των όσων έχουμε υποσχεθεί κατά την ώρα του βαπτίσματός μας; Τουλάχιστον η Αγία μας Εκκλησία έτσι το βλέπει και γι' αυτό το 1957 σε εγκύκλιο της Ιεράς Συνόδου το στηλιτεύει και παρακαλεί τα τέκνα της να απέχουν απ' αυτές τις εκδηλώσεις....

Οι Ορθόδοξοι Ιεράρχες καλούν τον λαό των Πατρών, αλλά και όλο τον ορθόδοξο ελληνικό λαό να «εγκαταλείψουν αυτά τα σκοτεινά και οργιώδη βακχικά σκιρτήματα...», γιατί κάθε ορθόδοξος χριστιανός ενεδύθη τον Χριστό στο Άγιο Βάπτισμα, «όσοι εις Χριστόν εβαπτίσθητε Χριστόν ενεδύσασθε...», και έτσι οφείλει να ζη και να συμπεριφέρεται σαν εικόνα του Χριστού.

Ο αείμνηστος άγιος Γέροντας πατήρ Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, ο μεγαλύτερος αγωνιστής κατά των ειδωλολατρικών αυτών εκδηλώσεων, γράφει σ' ένα του βιβλίο: «Και ερωτώ: ο μετέχων των εορτών των απόκρεω τηρεί ό,τι η Αγία Γραφή μετ' εκκλήσεως ικετεύει και ζητεί από ένα έκαστον εξ ημών, λέγουσα: «Παρακαλώ ουν υμάς, αδελφοί, δια των οικτιρμών του Θεού... μη συσχηματίζεσθαι τω αιώνι τούτω, αλλά μεταμορφούσθε τη ανακαινώσει του νοός ημών, εις το δοκιμάζειν υμάς τί το θέλημα του Θεού το αγαθόν, και ευάρεστον και τέλειον»; Και πάλιν ερωτώ: πληροί τους όρους τούτους ο καρναβαλιστής; ή κατηργήθη η διάταξις, η θεία διάταξις η παραγγέλλουσα «μηδέ ονομαζέσθω εν υμίν, καθώς πρέπει αγίοις, και αισχροτής και μωρολογία ή ευτραπελία τα ουκ ανήκοντα» [5];

Ο λόγος του Θεού είναι βεβαίως ακατανόητος για τους εκτός της Εκκλησίας ανθρώπους και «τομώτερος υπέρ πάσαν μάχαιραν δίστομον» (Εβρ. 4, 12). Χώρισε όχι μόνον τους τότε ακροατές Του, αλλά και πολλούς άλλους μέσα στους αιώνες. Και

αυτό θα γίνεται συνεχώς. Θα τους χωρίζη πάντοτε και συνέχεια. Η Εκκλησία μας δεν είναι μόνο τελετές. Είναι ζωή. Είναι η ζωή μας. Είναι η δύναμη που διαμορφώνει το «είναι» μας. Μόνο η θεανθρώπινη δύναμη της αγίας μας Εκκλησίας μπορεί να μας σώσει από τον σύγχρονο κατακλυσμό. Για να γίνη, όμως, αυτό χρειάζεται να υπακούει ο άνθρωπος στα κελεύσματά της, στον νόμο της, στην διδασκαλία της.

Το ιερό στόμα της αγίας μας Εκκλησίας που εκφράζει το «θέλω» της είναι οι θεοφόροι Πατέρες. Οι «εν Αγίω Πνεύματι» συνάξεις τους για την τακτοποίηση δογματικών θεμάτων της Εκκλησίας είχαν σαν αποτέλεσμα την θέσπιση Κανονικών διατάξεων, που συνιστούν την βούληση της Εκκλησίας και την απλανή οδόν σωτηρίας.

Ο καθηγητής του Κανονικού Δικαίου της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Παναγιώτης Μπούμης γράφει σχετικά: «Ως είναι γνωστόν, κανών κατ' αρχάς σημαίνει την ξυλίνην ράβδον (χάρακα), την οποίαν μεταχειρίζεται τις δια να σύρη ευθείαν γραμμήν ή δια να ελέγξη την ευθύτητα γραμμής τινος. Μεταφορικώς δε κανών λέγεται και παν, ό,τι χρησιμεύει ως πρότυπον δια την ορθήν εκτέλεσιν πράξεώς τινος, ως οδηγός ή ως κριτήριον αυτής. Και οι κανόνες, λοιπόν, ούτοι των Οικουμενικών Συνόδων ως παρέχοντες το ορθόν, την αλήθειαν, προσφέρουν εις έκαστον πιστόν το πρότυπον, βάσει του οποίου οφείλει ούτος να πολιτεύεται, ή βάσει του οποίου δύναται ούτος να ελέγχη την ορθότητα των πράξεών του. Οι Κανόνες αποτελούν εν μέτρον, εν κριτήριον αλάθητον. Βάσει αυτών κρίνονται οι πράξεις των πιστών, των ποιμένων, και των ποιμενομένων. Οι Κανόνες συνιστούν ένα γνώμονα τελειότητος, και όστις βαδίζει, ενεργεί και πολιτεύεται περισσότερον συμφώνως προς αυτούς, ούτος δέον να θεωρείται τελειότερος, αγιώτερος, και δικαιότερος. Όστις, αντιθέτως, απομακρύνεται απ' αυτών, απομακρύνεται από το ορθόν, από το τέλειον, από το δίκαιον και το άγιον» [6]. Στις Κανονικές αυτές διατάξεις, δηλαδή στους ιερούς Κανόνες, υπάρχει συμπεπυκνωμένη η ποιμαντική πείρα και η θεολογία της Εκκλησίας μας. Ο [πατήρ Γεώργιος Καψάνης, Ηγούμενος της ιερ. Μονής Γρηγορίου του Αγίου Όρους](#), γράφει σχετικά: «Οι ιεροί Κανόνες εκφράζουν την εμπειρίαν της Καθολικής Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας, συνοδικώς και αγιοπατερικώς βεβαιουμένην».

Έτσι για το θέμα που διαπραγματευόμαστε, παραθέτουμε την **ερμηνεία του [οσίου Νικόδημου](#) εις του **ΕΒ' Κανόνα της ΣΤ' Οικουμ. Συνόδου****: «Καλάνδα ονομάζονται αι πρώται ημέραι του κάθε μηνός, εις τας οποίας οι Έλληνες εσυνείθιζον να εορτάζουν, δια να απερνούν τάχα όλον τον μήνα με ευθυμίαν και τα βοτά δε και βρουμάλια, Ελληνικαί ήτον εορταί, τα μεν βοτά ήτοι βοσκήματα και πρόβατα, εις τιμήν του θεού του Πανός, ος τις ενομίζετο από τους Έλληνας ότι είναι

έφορος των προβάτων και των λοιπών ζώων τα δε βρουμάλια εις τιμήν του Διονύσου... Προστάζει λοιπόν ο παρών Κανών, ότι τα τοιαύτα Ελληνικά, αλλά δη και η κατά την πρώτην Μαρτίου τελουμένη πανήγυρις, δια την ευκρασίαν τάχα του έαρος, να ασηκωθούν ολοτελώς από την πολιτείαν των χριστιανών. Μήτε χοροί απλώς δημόσιοι γυναικών, να γίνωνται, ούτε εορταί, και χοροί από άνδρας και γυναίκας εις όνομα των Ελλήνων ψευδοθεών. Ορίζει δε προς τούτοις, ότι μήτε άνδρας να φορή γυναικεία ούτε γυναίκα ρούχα ανδρίκια· αλλά μήτε να μουρόνωνται με μουτσούνας και προσωπίδας κωμικάς, ήτοι παρακινούσας εις γέλωτας, ή τραγικάς, ήτοι παρακινούσας εις θρήνους και δάκρυα, ή σατυρικάς ήτοι ιδίας των Σατύρων και βάκχων, οίτινες εις τιμήν του Διονύσου, ως εκστατικοί και δαιμονισμένοι εχόρευον, και ότι τινάς να μην επικαλήται το όνομα του συγχαμερού Διονύσου (ος τις ενομιζετο πώς ήτο δοτήρ του οίνου και έφορος), όταν πατώνται τα σταφύλια εις τους ληνούς, μήτε να γελά και να καγχάζει, όταν βάλλεται ο νέος οίνος εις τα πιθάρια. Λοιπόν όποιος από του νυν και εις το εξής, αφ' ου έμαθε περί τούτων, εν γνώσει επιχειρήσει να κάμη κανένα από τα προρρηθέντα τούτα δαιμονιώδη και ελληνικά, ει μεν είναι κληρικός, ας καθαίρεται, ει δε λαϊκός ας αφορίζεται» [7].

Εδώ βλέπουμε καθαρά να ασχολείται η ΣΤ' Οικ. Σύνοδος με τους ανεπίτρεπτους χορούς, με τις μάσκες τις σατυρικές, τις κωμικές και τις τραγικές, με τις βακχικές γιορτές, τις ειδωλολατρικές γιορτές της πρώτης Μαρτίου (σήμερα πρώτης Μαΐου), με την ανδρική ενδυμασία των γυναικών και την γυναικεία των ανδρών και γενικά με όλα εκείνα που συμβαίνουν κατά τις ημέρες των απόκρεω, τα οποία κατακρίνει και υποβάλλει τους μεν κληρικούς σε καθαίρεση, τους δε λαϊκούς σε αφορισμό, αν συμματάσχουν σ' αυτά τα αντιορθόδοξα και αντιεκκλησιαστικά έκτροπα.

Αυτός ο Κανών πρέπει να μας προβληματίση. Ομιλεί το Πανάγιο Πνεύμα μέσω των Αγίων Πατέρων της Συνόδου. «Ως έδοξε τω Αγίω Πνεύματι και ημίν», ομολογούν οι ίδιοι οι Πατέρες και επομένως είμαστε υποχρεωμένοι να υπακούσουμε. Δεν είναι δυνατόν να υπερασπίσουμε τους ιερούς Κανόνες, όταν πρόκειται για προσωπικά συμφέροντα και να τους απορρίπτουμε, όταν μας ελέγχουν για τις αντιεκκλησιαστικές και αντιορθόδοξες πράξεις μας. Πρέπει η καρδιά του κάθε πιστού μέλους της Εκκλησίας να πονά και να ματώνη, όταν διαπιστώνη «κανονική» παράβαση. Ο Μέγας Βασίλειος μιλώντας γι' αυτή την παρακοή λέει: «Πάνυ με λυπεί, ότι επιλελοίπασι λοιπόν οι των Πατέρων Κανόνες και πάσα ακρίβεια των Εκκλησιαστικών απελήλαται· και φοβούμαι μη κατά μικρόν της αδιαφορίας ταύτης οδώ προΐούσης, εις παντελή σύγχυσιν έλθη τα της Εκκλησίας πράγματα...» [8]. Εκείνοι που στρέφονται εναντίον των Κανόνων είναι οι προτεσταντίζοντες θεολόγοι, κληρικοί και λαϊκοί. Αυτοί δεν γνωρίζουν, ούτε έχουν ακούσει ποτέ την φωνή του Κυρίου μας που λέει: «εάν αγαπάτε με, τας εντολάς τας εμάς τηρήσετε» (Ιωάν. 14, 15). Αυτό πρέπει να τονισθή ιδιαιτέρως στον λαό του Θεού από τους Ποιμένες του.

Το «εν γνώσει τούτων καθισταμένους τούτους» της ΣΤ' Οικ. Συνόδου σημαίνει ότι Επίσκοποι, Πρεσβύτεροι και λαϊκοί θεολόγοι οφείλουν εγκαίρως να προειδοποιούν το ποίμνιο της αγίας μας Εκκλησίας, για να μην υπάρχει άγνοια κατά τις ημέρες των καρναβαλικών εκδηλώσεων.

Ζωντανό παράδειγμα προς μίμηση και υποκίνηση για έναν ουσιαστικό αγώνα κατά των ειδωλολατρικών αυτών εκδηλώσεων, είναι το μαρτυρικό τέλος που έλαβε ο Απόστολος και μαθητής του Αποστόλου των Εθνών Παύλου Τιμόθεος, Επίσκοπος Εφέσου. Το παραθέτουμε, όπως ακριβώς το αναφέρει ο όσιος Νικόδημος ο Αγιορείτης: «Μίαν φοράν βλέπων τους Έλληνας ότι εις μίαν πάτριον εορτήν Καταγώγιον ονομαζομένην έκαμνον αταξίας, είδωλα βαστάζοντες εις τας χείρας, προσωπίδας βάλλοντες εις τα πρόσωπα, τραγωδούντες, ορμώντες ληστρικός επάνω εις άνδρας και γυναίκας και φονεύοντες ο εις τον άλλον, ταύτα λέγω, βλέπων εθερμάνθη από το πυρ του θεϊκού ζήλου και δεν υπέφερε τα τοιαύτα άτοπα, αλλ' εδίδασκεν αυτούς και παρεκίνηει να παύσωσι τας αταξίας ταύτας. Οι δε απάνθρωποι εκείνοι και θηριώδεις κινηθέντες από κακίαν και θυμόν μεγάλον εφόνευσαν τον του Κυρίου Απόστολον με τα ξύλα, τα οποία είχαν εις τας χείρας των. Και ούτω ο μακάριος τελειωθείς, ενεταφιάσθη από τους χριστιανούς...» [9]. **Ο Επίσκοπος Εφέσου Τιμόθεος έδωσε την ζωή του για την κατάργηση των απαράδεκτων αυτών γιορτών.** Εμείς κληρικοί και λαϊκοί, τί λόγο θα δώσουμε στον δίκαιο Κριτή τον Θεό μας, για την αμέλεια που δείχνουμε ως προς το θέμα αυτό, η οποία πολλές φορές φθάνει μέχρι αποδοχής αυτών των εκδηλώσεων, σαν ένα STATUS QUO, με το οποίο δεν μπορούμε πλέον να έλθουμε σε αντίθεση και να το καταπολεμήσουμε; Φοβούμαι ότι θα ακούσουμε τα λόγια του Προφήτου Ιερεμίου: «επικατάρατος ο οποιών τα έργα του Κυρίου αμελώς...» (Ιερ. 31, 10).

Από όλα όσα ελέχθησαν σ' αυτή την παράγραφο πιστεύουμε ότι έγινε αντιληπτό πως οι καρναβαλικές εκδηλώσεις είναι η συνέχεια των ειδωλολατρικών εκδηλώσεων προς τιμήν του θεού Διονύσου και η αγία μας Εκκλησία είναι τελείως αντίθετη προς αυτές...

...

Ψυχαγωγία - Διασκέδαση

Διατείνονται, όμως, μερικοί ότι η όλη αυτή γιορταστική περίοδος είναι μία ευκαιρία απομακρύνσεως του ανθρώπου από τα καθημερινά βασανιστικά του προβλήματα. Είναι μία ευκαιρία χαράς, διασκεδάσεως, ψυχαγωγίας.

Αλλά αυτό δεν είναι αλήθεια. Νομίζουμε ότι οι χριστιανοί, κληρικοί και λαϊκοί, δεν πρέπει να είμαστε πρόχειροι σε συμπεράσματα ανεύθυνα. Πρέπει με πολλή ευθύνη και σοβαρότητα να εξετάζουμε τα θέματα αυτά και μάλιστα όταν η αγία μας Εκκλησία λαμβάνει αρνητική στάση.

Τί σημαίνει διασκέδαση; Πολλοί ταυτίζουν την έννοια της διασκεδάσεως με την έννοια της ψυχαγωγίας. Αυτό είναι λάθος. Διασκεδάζω σημαίνει διασκορπίζω τον νου μου (Διασκεδάννυμι = διασκορπίζω μακράν) [10]. Ο νους, όμως, είναι ο οφθαλμός της ψυχής. Με την διασκορπίση του νου η ψυχή δεν γνωρίζει που βρίσκεται, τί πράττει, προς τα που πηγαίνει. Ο άνθρωπος κομματιάζεται σαν πρόσωπο, χάνει την αρμονία της φύσεώς του και γίνεται ένα τμήμα της. Αυτή η μερικότητα τον οδηγεί σ' ένα κλείσιμο, σ' έναν εγωκεντρικό χώρο και τον κάνει φίλαυτο και επιθετικό προς τους άλλους. Γι' αυτό έχουμε, πολλές φορές, σοβαρά επεισόδια που φθάνουν μέχρι και τον φόνο σε κοσμικές διασκεδάσεις. Αυτή η φιλαυτία και η επιθετικότητα κάμνει τον άνθρωπο να μην σέβεται τον συνάνθρωπο σαν πρόσωπο, να έχει την τάση να τον υποτιμά και να τον υποτάσσει στις δικές του ορέξεις. Συμβαίνει, όμως, και κάτι άλλο. Για να στηρίξει τον εαυτό του που κλονίζεται σοβαρά μέσα σ' αυτή την διάσπαση, την αβεβαιότητα και την ανασφάλεια, αδικεί, μισεί και αισθάνεται τον συνάνθρωπο σαν την κόλασή του. «Η κόλαση είναι οι άλλοι» [11] έλεγε ο διεσπασμένος άθεος υπαρξιστής Σαρτρ. Με την διασκέδαση ο άνθρωπος βιώνει, θα λέγαμε, εντονότερα τον καθημερινό θάνατό του.

Για να δούμε, όμως, όταν λέμε ψυχαγωγούμε, τί σημαίνει αυτό. Ψυχαγωγέω - ω σημαίνει «οδηγώ τας ψυχάς» [12]. Ψυχαγωγία = οδήγηση της ψυχής σε αναψυχή, σε τέρψη, σε κάτι ανώτερο πνευματικώς.

Η αρχική σημασία του «ψυχαγωγώ» ήταν η οδήγηση των ψυχών των νεκρών στον κάτω κόσμο. Κατόπιν πήρε μιαν άλλη σημασία, που είναι η έλκυση των ψυχών προς κάτι καλύτερο από τον χώρο του Άδη, με θυσίες και προσευχές. Έτσι ψυχαγωγία τελικά σημαίνει την οδήγηση της ψυχής από τα χειρότερα στα καλύτερα. Σημαίνει την πνευματική τέρψη, χαρά και ευτυχία. Γι' αυτό και ο ιερός Χρυσόστομος ερμηνεύοντας την παράκληση του πιστού προς τον Ουράνιο Πατέρα «πλήρωσον χαράς και ευφροσύνης τας καρδίας ημών» μας λέει: «Ποίας άρα χαράς λέγει; μη της βιοτικής; Μη γένοιτο· ου γαρ αν, ει ταύτην ήθελον, ορών κορυφάς κατελάμβανον και

ερημίας, και σάκκον περιεβάλλοντο. Αλλ' εκείνην λέγουσι την χαράν την ουδέν κοινόν έχουσαν προς τον παρόντα βίον, την των Αγγέλων, την άνω. Και ουχ απλώς αυτήν αιτούσιν, αλλά μετά πολλής της υπερβολής· ου γαρ λέγουσι, δος, αλλά «πλήρωσον» και ου λέγουσιν ημάς, αλλά «τας καρδίας ημών». Αυτή γαρ μάλιστα καρδίας χαρά» [13].

Ο άνθρωπος με την ψυχαγωγία ανανεώνεται και ανακουφίζεται ψυχοσωματικώς. Η ψυχαγωγία και όχι η διασκέδαση αποτελεί ουσιώδες συστατικό της ευαγγελικής διδασκαλίας. «Και είπεν αυτοίς ο Άγγελος· μη φοβήσθε· ιδού γαρ ευαγγελίζομαι υμίν χαράν μεγάλην, ήτις έσται παντί τω λαώ» (Λουκ. Β', 10). Αλλά και ο Κύριός μας αυτό επιζητεί για τους μαθητές Του: «...και ταύτα λαλώ εν τω κόσμω, ίνα έχωσιν την χαράν την εμήν πεπληρωμένην εν εαυτοίς» (Ιω. ΙΖ', 13). Μετά δε την Ανάληψή Του οι Μαθητές «υπέστρεψαν εις Ιερουσαλήμ μετά χαράς μεγάλης...» (Λουκ. ΚΔ', 53). Έτσι βλέπουμε ότι η Γέννηση, η Ανάσταση και η Ανάληψη του Θεανθρώπου Κυρίου μας αποτελούν πηγές ανεκλαλήτου χαράς και ευφροσύνης για τους ανθρώπους. Γι' αυτό η ψυχαγωγία με την πραγματική της έννοια δέσποζε πάντοτε στην ζωή των χριστιανών. «...Αεί χαίροντες» ήσαν οι πιστοί. Ο δε Απόστολος των Εθνών Παύλος παραγγέλει: «Χαίρετε εν Κυρίω πάντοτε· πάλιν ερώ χαίρετε» (Φιλιπ. Δ', 4 και Α' Θεσσ. Ε', 16).

Αυτήν την χαρά της ψυχαγωγίας έζησε και ο Κύριός μας μαζί με την Παναγία Μητέρα Του και τους μαθητές Του στον γάμο της Κανά. Επίσης στην ωραία εκείνη παραβολή του Ασώτου υιού ο Ίδιος ο Κύριός μας προτρέπει σ' αυτή την ψυχαγωγία: «ενέγκαντες τον μόσχον τον σιτευτόν θύσατε και φαγόντες ευφρανθήμεν» (Λουκ. ΙΒ', 29). Και άρχισαν όχι απλώς να ευφραίνωνται, αλλά ο Ευαγγελιστής Λουκάς μας διασώζει και το πώς ευφραίνονταν: «μετά συμφωνίας και χορών» (Λουκ. ΙΕ', 26). Σε μια άλλη παραβολή πάλι ο Κύριος μας παρουσιάζει έναν άνθρωπο βασιλέα, που επιθυμεί να κάμη και τους άλλους μετόχους της δικής του χαράς για τους γάμους του γιου του: «εποίησε δείπνον μέγα και εκάλεσε πολλούς» (Λουκ. ιδ', 16).

Από όλα αυτά τα χωρία που παραθέσαμε βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η ψυχαγωγία και η εξ αυτής χαρά όχι μόνο δεν απαγορεύεται από την ευαγγελική διδασκαλία, αλλά πολλές φορές συνιστάται. Ο ίδιος ο Αναστάς Κύριος προτρέπει τους ανθρώπους να χαίρωνται: «χαίρετε» (Ματθ. ΚΖ', 9) είπε, όταν εμφανίσθηκε στους μαθητές του μετά την εκ νεκρών έγερσή Του.

Όμως στην ψυχαγωγία αυτή πρέπει να λαμβάνουν μέρος η ψυχή και το σώμα. Το σώμα επιζητεί τα δικά του. Σαν ύλη που είναι επιθυμεί τα υλικά. Η ψυχή σαν πνεύμα επιζητεί τα πνευματικά. Εάν προσφέρεις μόνον στο σώμα τα δικά του, θα υποδουλώσης την ψυχή σ' αυτό που θέλεις μέσω της ψυχαγωγίας. Έτσι γίνεσαι ένας σαρκικός άνθρωπος....

Η περίοδος του Τριωδίου

Στο παρόν πονημάτιο πρέπει να αναφερθούμε και στην περίοδο του κατανυκτικού Τριωδίου, κατά την οποία λαμβάνουν χώρα οι καρναβαλικές εκδηλώσεις.

Η περίοδος αυτή αρχίζει από τον εσπερινό της Κυριακής του Τελώνου και Φαρισαίου και τελειώνει το Μεγάλο Σάββατο με τον εσπερινό του Πάσχα. Ονομάζεται κατανυκτικό Τριώδιο επειδή η περίοδος αυτή οδηγεί τις πονεμένες, κατατρεγμένες και αμαρτωλές ψυχές στον χώρο της χαρμολύπης και κατανύξεως. Οι γλυκύτατοι ύμνοι, οι κατανυκτικές ακολουθίες, η κατά τους ιερούς Κανόνες νηστεία της περιόδου αυτής οδηγούν την πέτρινη καρδιά μας στην συντριβή, στους αλαλήτους στεναγμούς, στα κατανυκτικά δάκρυα της μετανοίας και της αναστασίμου χαράς.

Η περίοδος αυτή, όπως όλοι μας καταλαβαίνουμε, δεν προσφέρεται για άλλου είδους εκδηλώσεις και μάλιστα για ειδωλολατρικές, καρναβαλικές εκδηλώσεις. Δεν είναι δυνατόν η αγία μας Εκκλησία να ανοίγει τις πύλες της μετανοίας -«της μετανοίας άνοιξόν μοι πύλας Ζωοδότα» ψάλλουμε κατά την περίοδο αυτή- και οι άρχοντες με τον λαό που τους ακολουθεί να ανοίγουν τις πύλες της κραιπάλης και μέθης και ασωτίας....

Όλα τα γεγονότα των Κυριακών του Τριωδίου είναι έτσι τοποθετημένα από τους αγίους Πατέρες της Εκκλησίας μας, ώστε ο πιστός, συμμετέχοντας σ' αυτά, να πορεύεται κλιμακωτά και να φθάνη στο τελευταίο σκαλί που είναι τα άχραντα Πάθη και Μυστήρια του Θεανθρώπου Κυρίου, βιώνοντας αυτά και παθαίνοντας την «καλήν αλλοίωσιν», ευφραινόμενος από το άρρητο και πνευματικό φως και κάλλος της Αναστάσεως.

Έτσι βλέπουμε την περίοδο αυτή να μας καλή να αγωνισθούμε τον καλόν αγώνα της εγκρατείας, της μετανοίας, της ταπεινώσεως και της μυστηριακής ζωής....

Ο άνθρωπος βρίσκεται σε μια διαρκή πορεία, μια πορεία προς συνάντηση με τον Αναστημένο Χριστό. Αυτή η κατανυκτική περίοδος του Τριωδίου αυτό ακριβώς κάμνει, βοηθάει τον πιστό αγωνιστή να πορευθή μέσα από την σωστή, εκκλησιαστική άσκηση και να φθάση στην κατά χάρη ένωση του με τον Χριστό.

Ο καθένας μας είναι μία εικόνα του Θεανθρώπου Κυρίου. Μία εικόνα που, όμως, την έχουμε κακομεταχειρισθεί ή την έχουμε επιζωγραφήσει και είναι αγνώριστη. Μπορούμε, λοιπόν, με την βοήθεια του πνευματικού μας πατρός και της ορθοδόξου

εκκλησιαστικής ασκήσεως να απαλλάξουμε την εικόνα μας αυτή από τις προσθήκες και να βρούμε τον εαυτό μας «εν Χριστώ» και τον Χριστό μέσα μας. Αλλά για να γίνη αυτό χρειάζεται αλλαγή πορείας ζωής, χρειάζεται αληθινή μετάνοια. Αυτή η πορεία μετανοίας, βεβαίως, είναι οδυνηρή. «Δος αίμα και λάβε πνεύμα», μας παραγγέλλουν οι νηπτικοί Πατέρες της Εκκλησίας μας. Για μια τέτοια πορεία δεν προσφέρονται οι καρναβαλικές εκδηλώσεις και μάλιστα κατά την περίοδο αυτή. Πώς είναι δυνατόν να ακούουμε την αγία μας Εκκλησία να ψάλλη: «Έφθασε καιρός, η των πνευματικών αγώνων αρχή, η κατά των δαιμόνων νίκη, η πάνοπλος εγκράτεια, η των Αγγέλων ευπρέπεια, η προς Θεόν παρρησία...», και εμείς να πορευόμαστε πίσω από τα ειδωλολατρικά άρματα του καρναβάλου και να συμμετέχουμε στην ακολασία αυτών των ημερών; Ο Απόστολος των Εθνών Παύλος μας παραγγέλλει:

«Μη γίνεσθε ετεροζυγούντες απίστοις· τις γαρ μετοχή δικαιοσύνη και ανομία; τις δε κοινωνία φωτί προς σκότος; τις δε συμφώνησις Χριστώ προς Βελίαλ; ή τις μερίς πιστώ μετά απίστου; τις δε συγκατάθεσις ναώ Θεού μετά ειδώλων; ημείς γαρ ναός Θεού εσμέν ζώντος, καθώς είπεν ο Θεός ότι ενοικήσω εν αυτοίς και εμπεριπατήσω, και έσομαι αυτών Θεός, και αυτοί έσονταί μοι λαός. Διό εξέλθετε εκ μέσου αυτών και αφορίσθητε, λέγει Κύριος, και ακαθάρτου μη άπτεσθε» (Β' Κορ. 6, 14-18)....

Οι καρναβαλικές ειδωλολατρικές εκδηλώσεις κατά την περίοδο του κατανυκτικού Τριωδίου είναι απαράδεκτες. Είναι παρακοή στο θέλημα του Θεού, ασέβεια στην κατανυκτική αυτή περίοδο και απόδειξη εσχάτης πνευματικής καταπτώσεως. Καρνάβαλος και Τριώδιο δεν μπορούν να συνυπάρξουν.

-
1. Π. Ευδοκίμωφ, «Ορθοδοξία», σελ. 215.
 2. Γ. Μεταλληνού, «Η Εκκλησία», σελ. 29.
 3. Β.τ.Ε., Απαντ. Αγ. Πατέρ., Ιω. Χρυσ., τόμ. 7, σελ. 20.
 4. Παπασταματίου, «Σύγχ. Λεξ. Ελλην. Γλώσσης», σελ. 1310.
 5. Γερβ. Παρασκευοπούλου, «Επίκαιρα προβλήματα», σελ. 146.
 6. Π. Μπούμη, «Το κύρος και η ισχύς των Ιερ. Κανόνων», Αθήναι 1985, σελ. 17.
 7. Οσ. Νικοδ. «Ιερ. Πηδάλ.», έκδ. Αστέρος, σελ. 275.
 8. Ε.Π.Ε., Μ. Βασιλ. τόμ. 2, σελ. 180.

9. Οσ. Νικοδ., «Συν. των δώδεκα μηνών του ενιαυτού», τόμ. Γ', σελ. 121.
10. Η. LIDDELL - R. SCOTT, «Λεξ. Ελλ. Γλώσ.» τομ. Α', σελ. 605.
11. Π. Σαρτρ, «Θεός και Διάβολος», σελ. 10.
12. Η. LIDDELL - R. SCOTT, «Λεξ. Ελλ. Γλώσ.», σελ. 688.
13. Ε.Π.Ε. Ιω. Χρυσ. τόμ. 11, σελ. 232.

(“ΔΙΑΦΩΤΙΣΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ”, Προσφορά στο λαό του Θεού από τις, Εκδόσεις «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ», ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010)

(Πηγή ηλ. κειμένου: «Ι.Μ. Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου»)

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<http://alopsis.gr>
